

Konjugacija (sprezanie) glagola u prezentu

Glagoli se u latinskom jeziku predstavljaju na način da se navodi **prvo lice jednine prezenta** (ja sada), zatim navodimo **infinitiv prezenta aktivnog glagola**, koji se krije iza rednog broja (1., 2., 3., ili 4.) i označava o kojoj se konjugaciji radi.

PAZI! Nemojte zamijeniti glagole treće konjugacije sa pridjevima 1. i 2. deklinacije, npr. lego, 3. = čitati i iratus, 3 (čitaj: iratus, irata, iratum) = ljut, ljuta, ljuto, iako se označavaju istim brojem, konjugacije označavamo rednim brojevima, a pridjev glavnim brojem. Potrebno je naučiti riječi!

Tako se glagoli predstavljaju, npr. laudo, 1. (čitaj: laudare) = hvaliti; gaudeo, 2. (čitaj: gaudēre (dugi pretposljednji slog)) = veseliti se; lego, 3. (čitaj: legēre (kratki pretposljednji slog) = čitati; audio, 4. (čitaj: audire) = slušati.

Vidljivo je da je nastavak za infinitiv prezenta aktivnog **-re**, u hrvatskom jeziku je to **-ti** (kupiti, gledati) i **ći** (moći, ići).

Postoje četiri konjugacije u latinskom jeziku i to:

Prva ili **a** – konjugacija (- are)

Druga ili **e** – konjugacija (- ēre)

Treća ili **konsonantska (suglasnička)** konjugacija (- ēre)

Četvrta ili **i** – konjugacija (- ire).

Glagole u latinskog jeziku sprežemo u indikativu prezenta aktivnog tako da na prezentsku osnovu dodajemo nastavke:

Za jedninu:

1. lice – **o** ili – **m**
2. lice – **s**
3. lice – **t**

Za množinu:

1. lice – **mus**
2. lice – **tis**
3. lice – **nt**

- Kada primijenimo nastavke koje smo naveli za prezent indikativa aktivnog, dobijemo tako za prvu ili a – konjugaciju:

Za jedninu:

1. lice laud – **o**
2. lice lauda – **s**
3. lice lauda – **t**,

za množinu:

1. lice lauda – **mus**
2. lice lauda – **tis**
3. lice lauda – **nt**.

Primijećujemo da prezentska osnova prve ili a – konjugacije tvori tako da se od infinitiva glagola odbaci nastavak **-re** i ostaje nam, u našem primjeru lauda**a** - . Tada jednostavno dodamo nastavke za lica.

Gore navedene nastavke potrebno je naučiti napamet. ☺

- Kada primijenimo nastavke koje smo naveli za prezent indikativa aktivnog, dobijemo tako za drugu ili e – konjugaciju:

Za jedninu:

1. lice gaude – **o**
2. lice gaude – **s**
3. lice gaude – **t**,

za množinu:

1. lice gaude – **mus**
2. lice gaude – **tis**
3. lice gaude – **nt**.

Primijećujemo da prezentska osnova druge ili e – konjugacije tvori tako da se od infinitiva prezenta aktivnog glagola odbaci nastavak –re i ostaje nam, u našem primjeru gaude**e** - . Tada jednostavno dodamo nastavke za lica.

- Kada primijenimo nastavke koje smo naveli za prezent indikativa aktivnog, dobijemo tako za treću ili konsonantsku – konjugaciju:

Za jedninu:

1. lice leg – **o**
2. lice leg- *i* – **s**
3. lice leg- *i* – **t**,

za množinu:

1. lice leg- *i* – **mus**
2. lice leg- *i* – **tis**
3. lice leg- *u* – **nt**.

Primijećujemo da prezentska osnova treće ili konsonantske – konjugacije tvori tako da se od infinitiva prezenta aktivnog glagola odbaci nastavak –ere i ostaje nam, u našem primjeru leg - . U trećoj konjugaciji imamo poseban slučaj, tj. potrebno je za 2. i 3. lice jednine i 1. i 2. lice množine dodati, tzv. tematski vokal –i, dok je takav vokal za 3. lice množine – u. Tada jednostavno dodamo nastavke za lica.

- Kada primijenimo nastavke koje smo naveli za prezent indikativa aktivnog, dobijemo tako za četvrtu ili i – konjugaciju:

Za jedninu:

1. lice audi – **o**
2. lice audi – **s**
3. lice audi – **t**,

za množinu:

1. lice audi – **mus**
2. lice audi – **tis**
3. lice audi- *u* – **nt**.

Primijećujemo da prezentska osnova četvrtre ili i – konjugacije tvori tako da se od infinitiva prezenta aktivnog glagola odbaci nastavak –re i ostaje nam, u našem primjeru audi**i** - . Tada jednostavno dodamo nastavke za lica, uz napomenu da u 3. licu množine moramo dodati i tematski vokal – *u*.

- Zadatak: nakon što ste naučili nastavke i način na koji se konjugiraju glagoli prve, druge, treće i četvrte konjugacije, sami konjugirajte sljedeće glagole u prezentu indikativa aktivnog: dono, 1. , habeo, 2., divido, 3., venio, 4. i jasno odvojite prezentsku osnovu glagola od ličnih nastavaka!